

Nr 69.

Ankom till riksdagens kansli den 8 juni 1945 kl. 4 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. jämte i ämnet väckt motion.

(1:a avd.)

I årets statsverksproposition (IX H. T. p. 208) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på särskild proposition till Skogsvård m. m.: Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. för budgetåret 1945/46 beräkna ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 2 mars 1945 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 145, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till Skogsvård m. m.: Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. å riksstaten för budgetåret 1945/46 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion, nr 508, av herrar *Jacobson* i Vilhelmina och *Skoglund* i Umeå, vari hemställts, att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts förevarande proposition måtte vidtaga den ändringen i det föreslagna tillämpningsområdet att av Gävleborgs län endast norra Hälsingland måtte ingå i detsamma.

I fråga om de skäl, som anförts till stöd för motionen, får utskottet hänvisa till denna.

Den enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 december 1943 tillkallade norrlandskommittén har den 13 december 1944 avlämnat utlåtande med förslag till vissa åtgärder för främjande av skogsvård och betesförbättring i norra Sverige. Vid utlåtandet funnos fogade särskilda yttranden beträffande vissa delar av detsamma av två ledamöter i kommittén, nämligen överdirektören G. Strindlund och kronojägaren P. O. Westerlund. Över utlåtandet ha yttranden avgivits av statskontoret, domänstyrelsen, lantbruksstyrelsen, riksräkenskapsverket, skogsstyrelsen, länsstyrelserna i Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, skogsvårdsstyrelseutredningen, Svenska vall- och mosskulturföreningen, Riksförbundet landsbygdens folk (RLF), Svenska skogsvårdsföreningen, Norrlands skogsvårdsförbund, Skogsägareföreningarnas riksförbund, Sveriges skogsägareförbund och Skogsindustriernas samarbetsutskott. Vid

yttrandet från domänstyrelsen voro fogade utlåtanden av överjägmästarna i Gävle—Dala distrikt, mellersta Norrlands distrikt, Umeå distrikt, Skellefteå distrikt, nedre Norrbottens distrikt och övre Norrbottens distrikt. Lantbruksstyrelsen har överlämnat utlåtanden från Kopparbergs, Gävleborgs, Väster-norrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott. Till skogsstyrelsens yttrande hade fogats utlåtanden av skogsvårdsstyrelserna i samma län.

I detta sammanhang torde anmälas, att skogsstyrelsen i skrivelse den 26 augusti 1944 hemställt, att till Skogsvård m. m.: Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. måtte för budgetåret 1945/46 anvisas ett reservationsanslag av 750 000 kronor. Över skogsstyrelsens framställning har statskontoret den 31 oktober 1944 avgivit utlåtande.

Tidigare framställningar m. m.

I två likalydande motioner (I: 142 och II: 217) vid 1943 års riksdag påyrkades sådan ändring av bestämmelserna för det norrländska produktionsanslaget, att bidrag från anslaget skulle kunna utgå efter enahanda grunder, som i övrigt gällde, jämväl till skogsvårdsåtgärder å skogar, lydande under allmänna skogsvårdslagen och belägna inom vissa angivna socknar i Norrbottens län. Jordbruksutskottet, dit motionerna hänvisades, anförde i sitt utlåtande nr 23, att utskottet ansåge vissa skäl tala för det i motionerna framlagda förslaget. Emellertid syntes det icke välbetänkt att utvidga berörda bestämmelsers tillämplighetsområde, innan mera ingående erfarenhet vunnits angående förutsättningarna för ett genomförande av den jämförelsevis nya och oprövade metod för bedrivande av skogsvårdsarbete, som ifrågavarande verksamhet innebure. I övrigt talade mot förslaget, att vid rådande brist på arbetskraft funnes andra arbetsuppgifter, som vore mera angelägna, i första hand de i rådande försörjningsläge ytterligt viktiga vedavverkningarna. Utskottet ansåge sig på grund av det anförda icke böra för det dåvarande tillstyrka bifall till motionerna. Riksdagen beslöt i enlighet härmed.

Även vid 1944 års riksdag kom frågan om tillämplighetsområdet för skogsproduktionsanslaget under behandling. I två likalydande motioner (I: 158 och II: 324) hemställdes nämligen, att ifrågavarande bestämmelser måtte ändras så, att bidrag kunde utgå efter samma grunder, som för övrigt gällde, även till skogsvårdsåtgärder å skogar, lydande under allmänna skogsvårdslagen och belägna inom Väster-norrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Jordbruksutskottet anförde i sitt över motionerna avgivna utlåtande, nr 37, att i princip intet syntes vara att erinra mot att möjligheter tillskapades att utlämna bidrag från ifrågavarande anslag till skogsvårdande åtgärder även i andra skogar i Norrland, än där så med nu gällande bestämmelser vore möjligt. Tvärtom syntes angeläget att så komme att kunna ske. Enär emellertid produktionsbetingelserna i nämnda skogar icke vore ensartade utan avsevärt olika inom olika områden, kunde utskottet icke giva sin anslutning till att

bidragen över hela det i motionerna angivna området skulle utgå efter enahanda grunder som nu gällde. Utskottet vore därför icke berett att utan ytterligare utredning tillstyrka vidtagande av åtgärder i omedelbar anslutning till motionerna. Utskottet utginge emellertid från att frågan komme att upptagas till övervägande av norrlandskommittén och att förslag i ämnet så snart som möjligt komme att framläggas. Under åberopande därav hemställde utskottet, att motionerna icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd. I enlighet härmed fattades riksdagens beslut.

Här torde erinras, att Norrlands skogsvårdsförbund, Svenska skogsvårdsföreningen och Sveriges skogsägareförbund i en till Kungl. Maj:t ingiven framställning föreslagit, dels att från skogsproduktionsanslaget skulle få anvisas statsbidrag till utförande av skogsvårdsåtgärder, betesanläggningar och skogsvägföretag inom skogar i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, vilka vore underkastade bestämmelserna i skogsvårdslagen, d. v. s. även utanför lappmarkerna, och dels att särskilda medel skulle ställas till skogsvårdsstyrelsernas förfogande för verkställande av skoglig åtgärdsinventering å de enskilda skogarna i de fyra nordligaste länen och att denna åtgärdsinventering skulle tillrättaläggas så, att materialet bleve användbart vid eventuellt tillskapande av skogsvårdsområden av den typ, som skogsproduktionsanslaget avsåge.

Även domänstyrelsen och skogsstyrelsen ha i en gemensamt avgiven framställning föreslagit ändringar i bestämmelserna om statsbidrag från skogsproduktionsanslaget. Detta förslag innebär, dels att statsbidrag även skulle kunna beviljas till betesanläggning å sådana enskilda skogar och skogar av allmän natur, som gränsade till skogsvårdsområde men låge utanför skogsproduktionsanslagets nuvarande giltighetsområde och vilkas medtagande vid betesreglering utgjorde en nödvändig förutsättning för regleringens rationella genomförande, dels att ifrågavarande skogar i vad anginge betesfrågans lösning måtte få inräknas i det angränsande skogsvårdsområdet och att statsbidraget till betesanläggning måtte utgå med samma belopp som till annan delägare i skogsvårdsområdet, och dels att beträffande skogar av allmän natur statsbidraget skulle kunna utgå till innehavare eller arrendator av torp, kolonat eller annan lägenhet.

Dessa båda framställningar ha överlämnats till norrlandskommittén för att tagas i övervägande vid fullgörandet av kommitténs uppdrag.

Norrlandskommitténs förslag.

Norrlandskommitténs förslag innebär i huvudsak följande.

Tillämpningsområdet för bestämmelserna angående det norrländska skogsproduktionsanslaget skall utvidgas till de fem nordligaste länen i deras helhet. Utanför det nuvarande tillämpningsområdet böra emellertid bidrag till betesanläggningar och därmed sammanhängande nyodlingar ävensom till skogsvårdsåtgärder icke utgå efter de grunder som nu gälla för användningen av detta anslag, utan bidragsbeloppen böra bestämmas i enlighet med de

föreskrifter, som meddelats för statsbidrag i allmänhet. Bidrag till betesanläggningar skola sålunda utgå i viss överensstämmelse med grunderna för betesförbättringsbidrag från anslaget till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m. Med hänsyn till önskvärdheten att främja tillkomsten av kombinerade betesanläggningar och skogsvårdsplaner samt i betraktande av de jämförelsevis höga anläggningskostnaderna i norra Sverige skall dock, under förutsättning att vederbörande fastighetsägare ingår såsom delägare i skogsvårdsområde, maximibeloppet för betesförbättringsbidrag från norrländska skogsproduktionsanslaget bestämmas till 600 kronor per hektar av den för förbättring avsedda arealen, varjämte tilläggsbidrag i vissa fall böra få utgå med högst 200 kronor per hektar. I undantagsfall skola bidrag kunna beviljas med högre belopp. Där nyodling sker såsom ett led i åtgärderna för att ordna betesfrågan i samband med inrättande av skogsvårdsområde, böra även bidrag till nyodling uppgå till 600 kronor respektive 800 kronor. Den för bidrag från anslaget till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m. stadgade arealbegränsningen skall icke gälla beträffande bidrag från norrländska skogsproduktionsanslaget. Bidrag till skogsvårdsåtgärder, som verkställas inom Norrland utanför det nuvarande tillämpningsområdet för bestämmelserna angående sistnämnda anslag, böra bestämmas enligt de grunder, som gälla för bidrag för statens skogsutdikningsanslag, statens skogsodlingsanslag och anslaget till väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo. Bidrag skola dock få utgå även till aktiebolag. I överensstämmelse med domänstyrelsens och skogsstyrelsens förslag böra de för lappmarkerna och därmed likställda områden gällande bestämmelserna om bidrag från norrländska skogsproduktionsanslaget tillämpas i fråga om bidrag till betesanläggningar å sådana skogar, vilka gränsa till skogsvårdsområde men ligga utanför skogsproduktionsanslagets nuvarande tillämplighetsområde och vilkas medtagande vid betesreglering utgör en nödvändig förutsättning för regleringens rationella genomförande. Beträffande skogar av allmän natur skola bidrag få utgå till innehavare eller arrendator av torp, kolonat eller annan lägenhet.

Skogsstyrelsens framställning m. m.

I sin förut omförmälda skrivelse den 26 augusti 1944 har *skogsstyrelsen* meddelat, att de av norrländska skogsproduktionsanslaget berörda skogsvårdsstyrelserna uppskattat medelsbehovet till 445 000 kronor för budgetåret 1944/45 och till 1 048 000 kronor för budgetåret 1945/46 eller till sammanlagt 1 493 000 kronor. Vid ingången av budgetåret 1944/45 hade funnits en behållning å anslaget av 517 000 kronor. Det av skogsvårdsstyrelserna beräknade medelsbehovet för nämnda båda budgetår skulle alltså med 976 000 kronor överstiga den disponibla behållningen å anslaget. Visserligen hade den med anslaget avsedda verksamheten ännu ej nått den omfattning som man från början räknat med, men inom de län, där anslaget utnyttjades,

hade den för arbetenas planläggning erforderliga personalen nu utökats och komme utdelning av statsbidrag till redan kontrakterade företag att ökas. Före den 1 juli 1944 hade inom 31 skogsvårdsområden avtalats arbeten med ett sammanlagt bidragsbelopp av 1 734 000 kronor, varav allenast 660 000 kronor dittills utdelats. Då ett tillbakahållande av redan kontrakterade företag, på vilka ett omfattande planlägningsarbete nedlagts, ej borde ifrågasättas, komme behovet av medel att ökas under de närmaste åren, därest ej läget på arbetsmarknaden gjorde det önskvärt att verksamheten inskränktes. Det syntes skogsstyrelsen troligt, att verksamheten kunde bedrivas i nöjaktig omfattning under budgetåret 1945/46, därest ett anslag av 750 000 kronor anvisades för ändamålet. Styrelsen förutsatte därvid att ytterligare medel komme att anvisas vid en eventuell arbetslöshetskris.

Departementschefen.

Departementschefen har i ärendet anfört och föreslagit följande:

»I det av norrländska skogsproduktionsutredningen år 1939 framlagda förslaget rörande åtgärder för befordrande av produktionen å enskilda skogar i vissa delar av Norrland, vilket förslag ledde till anvisande av medel för igångsättande av verksamheten för ökad skogsproduktion i Norrland, utgick utredningen från att verksamheten skulle omfatta i stort sett de enskilda skogarna i de fyra nordligaste länen samt vissa skogar i Kopparbergs län. I den proposition vari riktlinjerna för verksamheten uppdrogos framhöll jag emellertid, att densamma till en början borde få försökskaraktär och med hänsyn härtill begränsas till att avse i huvudsak de enskilda lappmarksskogarna samt vissa skogar av skyddsskogsnatur. Arbetet har nu varit i gång sedan i det närmaste fem år och erfarenheterna av detsamma synas ha varit goda. Påtagliga resultat ha sålunda nåtts, framför allt i Västerbottens läns lappmarker. Bildandet av skogsvårdsområden har skett i ganska betydande omfattning och inom de trakter där dessa äro belägna har ett stegrat intresse framträtt för de produktionsbefrämjande åtgärder, som avses med verksamheten. De skäl som på sin tid ansågos påkalla verksamhetens igångsättande stå emellertid fortfarande kvar med oförminskad styrka inom övriga områden i Norrland. Det synes alltså alltjämt behöfligt att där söka stödja och föra skogsproduktionen framåt med hänsyn till den starka minskning av det sparade skogskapitalet, som skett under de senaste årtiondena.

Norrlandskommittén har i sitt föreliggande förslag angående en utvidgning av området för ifrågavarande verksamhet särskilt framhållit betydelsen av att skogsbetet i möjligaste mån avlyses i Norrland. I stort sett torde enighet råda därom att skogsbetet förorsakar avsevärda skador särskilt på ungskogen och att skogsbetets upphörande är en förutsättning för ett rationellt drivet skogsbruk. Men skogsbetet är icke blott ägnat att försvåra skogsåterväxten utan måste även ur rena jordbrukssynpunkter anses för-

kastligt. Ett ordnat betesbruk å kulturbeten är numera allmänt erkänt såsom den riktiga formen för betesfrågans ordnande. I Norrland har emellertid denna fråga icke i samma utsträckning som i andra delar av landet erhållit en tillfredsställande lösning, vilket i första hand torde sammanhånga med att ordnandet av kulturbeten där merendels ställer sig svårare och mera kostsamt. I betraktande härav framstår det såsom i hög grad önskvärt att åtgärder vidtagas i syfte att främja en tillfredsställande lösning även av detta spörsmål. Ett ordnande av betesfrågan i Norrland sammanhänger i större omfattning än i det övriga landet med skogsvårdsarbetet dels därför att skogsbetet där har en betydligt mera allmän utsträckning och dels till följd av att kulturbetena i icke ringa mån måste anläggas på skogsmark. Med hänsyn till det anförda torde, då det gäller att i Norrland främja en ökad planmässighet inom skogsvårdsarbetet och förbättrade betesförhållanden, en utvidgning av den med stöd av norrländska skogsproduktionsanslaget bedrivna verksamheten vara ändamålsenlig. På grund härav finner jag mig böra i princip tillstyrka norrlandskommitténs förslag att utvidga tillämpningsområdet för bestämmelserna angående norrländska produktionsanslagets användning. Ett genomförande av förslaget synes mig icke ägnat att förrycka det arbete, som bedrivs av skogsvårdsstyrelseutredningen. Det torde nämligen under alla förhållanden bliva nödvändigt att skogsvårdsstyrelserna i Norrland i stor omfattning låta sin verksamhet innefatta åtgärder för skogens reproduktion i denna del av landet.

Beträffande den omfattning, i vilken tillämpningsområdet för bestämmelserna angående norrländska skogsproduktionsanslaget bör utvidgas, ha delade meningar kommit till uttryck i de yttranden, som avgivits över kommitténs förslag. Ehuru, såsom i några yttranden framhållits, de skogligen produktionsbetingelserna i Gävleborgs län måhända icke äro fullt jämförliga med de i övriga norrlandslän rådande förhållandena, synes tillräcklig anledning icke föreligga att från tillämpningsområdet undantaga detta län. Jag biträder således norrlandskommitténs förslag, att området för ifrågavarande verksamhet utsträcker till att omfatta de fyra nordligaste länen samt Gävleborgs län.

I fråga om grunderna för beviljande av bidrag anser jag i likhet med kommittén att bidragen inom de nytillkomna områdena, då de skogligen förhållandena i dessa trakter i allmänhet äro bättre än i lappmarkerna, icke böra utgå efter de grunder som nu gälla för användningen av produktionsanslaget, utan bidragsbeloppen böra bestämmas i närmare anslutning till de föreskrifter som meddelats för statsbidrag i allmänhet till de åtgärder varom här är fråga. Även beträffande bidragen till betesanläggningar och därmed sammanhängande nyodlingar inom de nytillkomna områdena finner jag mig kunna i huvudsak biträda kommitténs förslag. Med hänsyn till önskvärdheten att främja tillkomsten av kombinerade betesanläggningar och skogsvårdsplaner samt i betraktande av de jämförelsevis höga anläggningskostnaderna i norra Sverige torde det såsom kommittén föreslagit vara nödvändigt att bevilja högre bidrag än som är möjligt enligt bestämmelserna om användningen av anslaget till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m. Bidrag sy-

nas därför under förutsättning att vederbörande fastighetsägare ingår såsom delägare i skogsvårdsområde böra få utgå med ett grundbelopp, motsvarande 60 procent av en anläggningskostnad om högst 1 000 kronor per hektar eller således 600 kronor per hektar. Därjämte bör enskild person, som själv brukar den fastighet varå eller till vars förbättrande åtgärden vidtages, kunna erhålla tilläggsbidrag med högst hälften av det belopp, varmed den godkända kostnaden överstiger det beviljade grundbeloppet, därest han på grund av svag ekonomi eller annan därmed jämförlig anledning kan antagas icke vara i stånd att utan tilläggsbelopp utföra åtgärden eller ock nyttan därav kommer honom till del först efter avsevärd tid. Såsom kommittén föreslagit, böra dessutom i undantagsfall till delägare i skogsvårdsområde få utlämnas grundbelopp, uppgående till 60 procent jämväl å kostnad överstigande 1 000 kronor per hektar. Motsvarande torde även få gälla tilläggsbidrag. Dyliga högre bidrag böra emellertid beviljas endast i de fall, då sådana omständigheter föreligga som motivera att vederbörande erhåller särskilt stöd. För att erhålla garanti för att högre grundbelopp än 600 kronor per hektar icke beviljas annat än i rena undantagsfall torde böra föreskrivas, att grundbeloppen till delägarna i ett skogsvårdsområde genomsnittligt icke få överstiga 600 kronor per hektar. Jag utgår ifrån att betesanläggningar anordnas så ändamålsenligt som förhållandena medgiva för att begränsa kostnaderna till lägsta möjliga belopp. Den för bidrag från anslaget till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m. stadgade arealbegränsningen samt bestämmelsen att bidrag icke må på en gång tilldelas en och samma person med högre belopp än tillhoppa 800 kronor böra icke under de förhållanden, varom här är fråga, äga tillämpning.

Det i vissa yttranden framförda förslaget, att för bidrag till betesanläggningar och därmed sammanhängande nyodlingar från anslaget till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m. skulle gälla i huvudsak likartade bestämmelser som de, vilka här förordats för bidrag till motsvarande ändamål från norrländska skogsproduktionsanslaget, synes icke i detta sammanhang böra upptagas till övervägande. I avvaktan på erfarenhet huru de av mig förordade bestämmelserna komma att verka torde åtminstone ännu någon tid kunna anstå med ytterligare åtgärder i de syften, varom nu är fråga.

Bidragen till skogsvårdsåtgärder, som vidtagas inom skogsvårdsområden i de delar av Norrland vilka nu icke ingå i tillämpningsområdet för bestämmelserna angående norrländska skogsproduktionsanslaget, synas, i enlighet med vad norrlandskommittén föreslagit, böra utgå efter de grunder, som gälla för bidrag från statens skogsutdikningsanslag, statens skogsodlingsanslag och anslaget till väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo, varvid bidrag dock även böra få utgå till aktiebolag. Med en dylik anordning vinnes den fördelen att i bestämmelserna om den statliga bidragsverksamheten för skogsvårdens främjande icke behöva företagas sådana ändringar, som skulle kunna vara ägnade att försvåra en blivande revision av dessa bestämmelser. De i vissa yttranden uttalade farhågorna för att de förmåner, som enligt de av mig förordade grunderna kunna beviljas, icke

skulle innebära tillräcklig uppmuntran till deltagande i skogsvårdsområden kan jag icke dela. Det torde kunna förväntas, att skogsägarna med hänsyn till de förmånliga betesförbättringsbidragen och de övriga förmåner, som deltagande i skogsvårdsområde medför, skola finna med sin fördel förenligt att ansluta sig till skogsvårdsföreningarna.

I likhet med norrlandskommittén anser jag, att handhavandet av bidragsgivningen liksom hittills skall ankomma på skogsvårdsstyrelserna såväl när det gäller bidrag till betesanläggningar och därmed sammanhängande nyodlingar som då fråga är om bidrag till övriga skogsvårdsåtgärder. Visserligen kunna skäl föreligga för att betesregleringsfrågor skulle behandlas av hushållningssällskapen. Såsom jag vid framläggandet år 1940 av förslaget om använt av medel för ifrågavarande ändamål framhöll, torde emellertid en dylik anordning i viss mån medföra ett sönderbrytande av organisationen. Omgång och svårigheter av andra slag skulle förmodligen också bli en följd därav. Jag förutsätter emellertid, att ett intimt samarbete mellan skogsvårdsstyrelserna och hushållningssällskapen kommer att äga rum vid behandlingen av dessa frågor. Skogsvårdsstyrelserna böra för planläggningen av betesanläggningar där så är möjligt i första hand anlita hushållningssällskapens tjänstemän och endast i de fall, där detta icke låter sig göra eller skogsvårdsstyrelserna redan ha egen personal, som äger sakkunskap i förevarande hänseende, själva ombesörja planläggningen.

En skoglig åtgärdsinventering å de enskilda skogarna i de fyra nordligaste länen av det slag, som avses i den av Norrlands skogsvårdsförbund, Svenska skogsvårdsföreningen och Sveriges skogsägareförbund gjorda framställningen, torde åtminstone icke för närvarande behöva företagas dels med hänsyn till att skogsstyrelsen i samarbete med skogsvårdsstyrelserna upprättat en allmän plan för effektivisering av skogsvårdsarbetet för det fall att behov skulle uppstå av mera omfattande sysselsättningsbefrämjande åtgärder, dels ock i betraktande av att den planläggning av skogsvårdsområden, som kan förväntas äga rum i ökad omfattning såsom en följd av den av mig förordade utvidgningen av tillämplighetsområdet för norrländska skogsproduktionsanslaget, delvis motsvarar syftet med framställningen.

Det av domänstyrelsen och skogsstyrelsen gemensamt framlagda och av norrlandskommittén förordade förslaget finner jag mig kunna biträda. Således böra de för lappmarkerna och därmed likställda områden gällande bestämmelserna om bidrag från norrländska skogsproduktionsanslaget få tillämpas i fråga om bidrag till betesanläggningar å sådana skogar, vilka gränsa till skogsvårdsområde men ligga utanför skogsproduktionsanslagets nuvarande giltighetsområde och vilkas medtagande vid betesreglering utgör en nödvändig förutsättning för regleringens rationella genomförande. Såsom norrlandskommittén föreslagit, torde emellertid fråga om tillämpning av de för lappmarkerna och därmed likställda områden gällande bestämmelserna på fastighet utanför dessa områden för varje särskilt fall böra underställas skogsstyrelsens prövning. Bidrag från skogsproduktionsanslaget synas även böra få utgå till innehavare eller arrendator av torp, kolonat eller annan lägenhet

å skogar av allmän natur, under förutsättning att dessa äro så belägna att de kunna ingå i åsyftat skogsvårdsområde. Beträffande de kronolägenheter, som på grund av sitt läge icke kunna ifrågakomma att för betesfrågans lösning ingå i skogsvårdsområde, bör domänstyrelsen äga att av medel, som anvisas styrelsen för verksamheten vid dessa lägenheter, till innehavarna utbetala bidrag till betesanläggningar enligt de grunder som gälla för bidrag från norrländska skogsproduktionsanslaget.

Att, såsom skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län föreslagit, utsträcka tillämpningsområdet för de bestämmelser, vilka gälla för lappmarkerna och därmed likställda områden, till Övertorneå, Korpilombolo, Tärendö, Pajala och Junosuando socknar, där de skogliga förhållandena i flera avseenden äro tämligen likartade med de i lappmarkerna rådande förhållandena, synes lämpligen kunna anstå i avvaktan på erfarenhet rörande verkan av de av mig i det föregående förordade bestämmelserna.

I betraktande av att ett betydande antal företag av den art, som avses med norrländska skogsproduktionsanslaget, redan avtalats och med hänsyn till angelägenheten av att dessa företag, på vilka ett omfattande planläggningsarbete nedlagts, icke hållas tillbaka, har skogsstyrelsen i sin förut omförmälda skrivelse den 26 augusti 1944 funnit sig böra för ändamålet föreslå ett anslag för budgetåret 1945/46 av 750 000 kronor. Därest den av mig förordade utvidgningen av tillämplighetsområdet för det norrländska skogsproduktionsanslaget genomföres, torde emellertid, såsom norrlandskommittén framhållit, ytterligare medel vara erforderliga. Det är givetvis vanskligt att med någon större säkerhet uppskatta den ökning i medelsåtgången, som i anledning av utvidgningen kan bli behövlig. Emellertid anser jag, att anslaget för nästa budgetår bör upptagas med ett belopp av 1 000 000 kronor.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan riksdagen fattat beslut i förevarande ärende, utfärda erforderliga bestämmelser i ämnet.»

Utskottet.

När verksamheten för befordrande av ökad skogsproduktion i Norrland påbörjades år 1940, ansågs den böra få försökskaraktär och med hänsyn härtill begränsas till att avse i huvudsak de enskilda lappmarksskogarna samt vissa skogar av skyddsskogsnatur. Under de nu gångna åren synas goda erfarenheter ha vunnits av de vidtagna åtgärderna, och då de skäl som ansågos påkalla verksamhetens igångsättande synas fortfarande stå kvar med oförminskad styrka inom övriga områden i Norrland, har frågan om att låta verksamheten omfatta även dessa landsdelar ånyo aktualiserats. I sitt föreliggande förslag angående den fortsatta användningen av det norrländska skogsproduktionsanslaget har norrlandskommittén särskilt framhållit betydelsen av att skogsbetet i möjligaste mån avlyses i Norrland. Liksom departementschefen anser utskottet, då det gäller att i Norrland främja ökad planmässighet inom skogsvårdsarbetet och förbättrade betesförhållanden, att en utvidgning av verksamhetsområdet bör äga rum. Kommittéförslaget om verksamhetens utsträckande till att inbegripa de fyra nordligaste länen

samt Gävleborgs län kan jämväl utskottet biträda, även om såsom departementschefen anført de skogliga produktionsbetingelserna i sistnämnda län måhända icke äro fullt jämförliga med de i övriga norrlandslän. Att i enlighet med motionärernas yrkande av länet ifråga medtaga endast norra Hälsingland synes utskottet innebära en begränsning som knappast har någon praktisk betydelse.

Vad i propositionen föreslagits beträffande grunderna för beviljande av bidrag varom här är fråga samt om bidragsgivningens handhavande synes utskottet ändamålsenligt. Emellertid vill utskottet framhålla angelägenheten av att det förutsatta samarbetet mellan skogsvårdsstyrelserna och hushållningssällskapen i vad angår betesregleringsfrågor verkligen kommer till stånd.

Den av Kungl. Maj:t gjorda beräkningen av medelsbehovet, innefattande att det norrländska skogsproduktionsanslaget för nästa budgetår torde böra upptagas till 1 000 000 kronor, föranleder ingen utskottets erinran.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

A. att riksdagen må till *Skogsvård m. m.: Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.* å riksstaten för budgetåret 1945/46 under nionde huvudtiteln anvisa ett *reservationsanslag* av 1 000 000 kronor;

B. att motionen II: 508 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 8 juni 1945.

På jordbruksutskottets vägnar:

ABEL ANDERSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 65.

Reservation

av herr *Jacobson* i *Vilhelmina*.